

HALJALA VALLARAAMATUKOGU 2025. AASTA TEGEVUSE ARUANNE

Sisukord

1	Aasta lühikokkuvõte.....	3
2	Juhtimine ja personal.....	5
3	Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon	9
4	Kogude kujundamine	14
5	Lugejateenindus ja raamatukoguteenused.....	17
6	Raamatukogu turundus.....	26
7	Eesmärgid tulevaks aastaks	27

1 Aasta lühikokkuvõte

Haljala valla raamatukogud tegutsesid 2025. aastal oma püsivuse nimel. Eelnevatel aastatel toimunud raamatukoguvõrgu optimeerimine on saavutanud oma lõppeesmärgi praegusel moel. Alles jäänud raamatukogud ja teeninduspunktid koos raamatukogubussiga katavad valla elanike vajadused.

Nii Võsupere, Võsu, Karepa kui ka Haljala raamatukogud korraldasid oma lugejatele erinevaid kaasahaaravaid üritusi. Tänu nendele leiab nii mõnigi uus lugeja tee raamatukokku. Raamatute hinnad on tõusuteel, kuid olenemata sellest annavad raamatukogud endast parima, et katta oma lugejate soovid. Puuduolev raamat tellitakse kas järelkomplekteerimisega või siis RVL-i kaudu teisest maakonna raamatukogust.

Juhtub ette ka olukordi, kus raamatukogu poolt pakitav uus teenus või üritus jääb kogukonna poolt tähelepanuta. See on küll tagasilööb raamatukoguhoidjale, kes on vaeva näinud, kuid annab järgmisteks kordadeks mõtteainet, mida paremini või üldse tegemata jätta.

1.1 Millised olid aruandeaasta tähtsündmused?

- Karepa ööraamatukogu jätkumine;
- Ülevallaline suvelugemise programm, millest võtsid osa kõik valla raamatukogud;
- Aiakujunduse algkursuse toimumine Haljala raamatukogus;
- Võsu raamatukogu kolimine ajutisele pinnale – konteinerisse,
- Haljala Vallaraamatukogu tegevuse tunnustamine TÕN-nädala raames

1.2 Millised olid tegevused teema-aastatel?

Võsupere raamatukogu raamatuaasta avaüritus toimus Vihula mõisas kus Lahemaa Rahvuspargi giid Anne Kurepalu tutvustas eesti mõisate olulist rolli koolihariduse talurahvani toomisel.

Karepal toimusid raamatukoguaasta tähistamiseks järgmised üritused: „Esimesed eesti raamatud” Karepal ja Vergis „Kirjanike mälestusi Karepast” ja „Ööraamatukogu” koos kirjanikuga. 6 näitust kirjanike, lugemise ja koduloo kohta. Joonistuste suvenäitus „Lemmikraamat”.

Haljalas koostati näitus Eesti raamat 500, mille avamisüritusel uuriti ka raamatukogu ja aktiivsemate lugejate kõige vanemaid koduseid raamatuid.

1.3 Millised olid uued märkimisväärsed tegevused ja teenused?

Jätkati 2024. aasta novembris alustatud uute raamatute tutvustusvideotega Haljalas, tagasiside on positiivne. Lugejad reserveerivad videote põhjal endale sobivad raamatud.

Karepal võeti kasutusele raamatute laenutus- ja tagastuskast.

Alustati virtuaalse kirjandusklubiga, mille tegevus liikmete passiivsuse tõttu aasta lõpuks vaibus.

1.4 Kas aruandeaastaks seatud eesmärgid täideti?

Kõiki eesmärke täidetud ei suudetud. Kuid nt Võsu raamatukogu kolimine on aruande esitamise hetkeks kerge hilinemisega täidetud.

Karepale paigaldati raamatute laenutamise- ja tagastamise kast.

1.5 Üle-eestilise rahulolu-uuringu rahuloluindeks

Üleriigilisest rahulolu-uuringust võttis Haljala vallas osa 66 inimest, kelle vastuste põhjal oli keskmine rahulolu 8,56. Kuna vastajaid oli vähe, siis pääses sel korral esile pigem negatiivne tagasiside. Vastused kandusid seinast seina, näiteks Võsul oli 8 vastajat kellest pooled (4) kiitsid töötajat ning raamatukogu taevani, ülejäänud 4 andsid raamatukogule negatiivse hinnangu.

2 Juhtimine ja personal

KOV-i nimi	1. Elanike arv	2.1 Registrikoodiga raamatukogude arv	2.2 Keskraamatukogude arv	2.3 Haruraamatukogude arv	2.4 Rändraamatukogude arv	2.Kokku (2.2+2.3+2.4)	3.Teeninduspunktid e arv
2024	4316	1	1	3	1 (alates oktoober 2024)	5	2
2025	4270	1	1	3	1	5	2

2.1 Juhtimine

2.1.1 Muudatused raamatukoguvõrgus

Raamatukoguvõrgus muudatusi 2025. aastal ei toimunud. Ainukesena vähendati Varangu teeninduspunkti lahtiolekuaegu seoses külastajate vähesusega. Seal on kindlad kliendid, kes laenutavad korraga suurema koguse raamatuid ning seejärel ei külasta teeninduspunkti mitu nädalat. Personali optimaalsemaks kasutamiseks tuli teeninduspunkti lahtiolekuaegu vähendada. Teeninduspunkt on avatud nüüdsest üle nädala teispäeviti.

Vergi lugejate soovil muudeti teeninduspunkti lahtiolekuaegu. Juulist on Vergis avatud laupäeval iga kuu esimesel ja viimasel ning reedeti kuu keskmistel nädalatel. Karepal siis vastupidi.

2.1.2 Rahvaraamatukogu nõukogu

Raamatukogu nõukogu volitused lõppesid 2025. aasta septembris. Tegevus oli pigem passiivne. Nõukogul oli 5 liiget, kellest 3 olid aktiivsed. Uus nõukogu nimetati ametisse 2025. aasta novembris. Nõukogus on 3 liiget.

2.1.3 Rahvaraamatukogu arengukava

Haljala Vallaraamatukogul oli arengukava, mis kehtis 2025. aastani. Seoses Vösu raamatukogu remondi ja kolimisega ei jõutud arengukava 2025. aastal uuendada. Uus arengukava 2026-2036 valmib 2026. aasta alguses. KOV arengukavas on raamatukogu väga vähe kajastatud.

2.2 Eelarve

Tulud ja kulud	Seisuga 31.12.24 €	Seisuga 31.12.25 €	Muutus %
Tulud kokku	156810	156803	-0,004 %
Kulud kokku*	156810	135405	-14%
Tööjõukulu**	83041	87593	+5,5%
Komplekteerimiskulu	27339	32973	+20%
sh KOV-ilt	18600	19400	+4,3%
sh riigilt	8739	8035	-8,6%
sh KuM-ilt	8739	8035	-8,6%
Investeeringukulu***	42500	0	
sh KOV-ilt	21250	0	
sh riigilt	21250	0	
sh KuM-ilt	21250	0	
Infotehnoloogiakulu	3930	3435	-12,6%

**Kulud kokku ei võrdu alumiste kuluridade summaga*

***Tööjõukulu koosneb palkadest, preemiatest, hüvitistest ja muudest rahalistest väljamaksetest personalile koos sinna juurde kuuluvate maksudega.*

****Investeeringukulu alla kuuluvad kulud sõltuvad KOV-ist ja tema investeeringuid reguleerivatest dokumentidest.*

Komplekteerimise summad aasta-aastalt kasvavad. KOV selles osas vastu ei hakka. Seoses sellega, et Kultuurimisteerimi toetus langeb tõuseb meil KOV-i poolne toetus.

Kulud kokku lahtrit ei oska paremini kommenteerida, kui et sel aastal oli RAJUs väga täpselt kirjutatud, mida „kulud kokku“ all mõeldakse, varasemalt on see olnud pigem laialivalgus.

2.2.1 Raamatukogu projektid

Projekti nimi	Toetuse allikas	Projekti periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus	Staatus (lõpetatud, käimasolev vms)
-	-	-	-	-	-

Karepa raamatukogu osales seltsi Eesti Sotsiaalfond+ (ESF+) programmi esitatud projektis. Programm on mõeldud 55+ eakate ja abivajavate inimeste aktiveerimiseks ja sotsiaalse suhtluse parandamiseks. Projekti raames organiseeriti 4 üritust: Teadmiste päev, Muuseumide päev, sõit Setomaale ja Estonias etenduse Nahkhiir külastus. Raamatukogu osales projekti kirjutamises, programmide koostamises, infovahetuses, läbi viimises.

2.3 Personal

Töötajate arv	Täidetud töökohtade arv (FTE)
5	5

2.3.1 Olulisemad muudatused personali korralduses

Olulisemaid muudatusi ei toimunud. Varangu teeninduspunkti lahtiolekuaegu vähendati, et kasutada personali optimaalsemalt.

Vergi lugejate soovil muudeti teeninduspunkti lahtiolekuaegu. Juulist on Vergis avatud laupäeval iga kuu esimesel ja viimasel ning reedeti kuu keskmistel nädalatel. Karepal siis vastupidi.

2.3.2 Erialahariduse ja kutse omandamine

Raamatukoguhoidja kutset omavad 3 töötajat juba varasemast ajast. Erialase kõrgharidusega töötajaid on 2. Kutset 2025. aastal ei omandatud.

2.3.3 Täienduskoolitused

Koolitusteema	Koolituste arv
Juhtimine, sh projektijuhtimine	1
Digi- ja meediapädevused	3

Isikuandmete kaitse ja autoriõigused	
Klienditeenindus	1
Kogude kujundamine ja haldamine	
Koolituste ja ürituste korraldamine, sh koolitamine	
Kultuur ja kirjandus	1
Ligipääsetavuse tagamine ning erivajadustega või puuetega inimeste teenindus	
Meeskonnatöö ja koostööoskused	
Raamatukogutöö kvantitatiivne ja kvalitatiivne hindamine, sh statistika ja uuringud	
Teenuste pakkumine ja arendus	
Terviseedendus, liikumisharrastus	
Muu (nimetada) kirjanduste infopäevad uue RK seaduse infotund väljasõit Pärnusse	4

Nagu koolituste arvu osas näha, siis enim tähelepanu said digi- ja meediapädevuste koolitused. Pea terve meeskonnaga õnnestus ka Pärnus väljasõidul käia ning uudistada sealset kõige uuemat raamatukogu. Erinevad väljasõidud on head kogemuste pagasi täitmiseks ja mõtete vahetamiseks. Digikoolitustel tuleks kogu personalil igal aastal osaleda.

3 Hoone ja ruum. Ligipääsetavus. Innovatsioon

3.1 Hoone ja ruum

Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumide seisukord, asukoht, remondivajadused ja teostatud tööd aruandeaastal.

Võsupere haruraamatukogu asub 2011 aastal Võsupere keskusesse ehitatud hoones. Raamatukogul on pinda 60 m² millest lugeja kasutuses on 47 m². Hoones tegutseb veel kaks lasteaiarühma. Saali kasutust jagatakse lasteaiaga ja üritusi saab korraldada ainult õhtuti. Ruumide seisukord on hea, samas on suvel ventilatsioon kehv ning ruumide temperatuur kuumematel suvepäevadel talumatu. Olukorda on proovitud leevendada ruloodega kuid kuumuse vastu need ei aita. Viimased aastad on kokkulepe, et kõige kuumemal perioodil on Võsupere haruraamatukogu suvepuhkusel. Remonditöid aruandeaastal Võsuperes ei tehtud.

Karepa haruraamatukogu asub üüripinnal Karepa Seltsile kuuluvas rahvamajas alates jaanuar 2019. Töötingimused ja asukoht on väga head. Ruumis on õhk-vesi küte ja kamin. Üritusteks saab kasutada rahvamaja kaminasaali või suurt saali. 2025 remonti ei tehtud. Remondivajadus puudub. Ruum on pisut väike mugavate olemise kohtade tekitamiseks.

Võsu haruraamatukogu asus varasemalt Võsu Rannahoone I korrusel. Alates 2025. aasta septembrist kolis raamatukogu ajutiselt remondi ajaks konteinerisse. 2026. aasta jaanuari algusest asub Võsu haruraamatukogu Võsu rannaklubi II korrusel. Maja remonditi põhjalikult ning II korrusele pääseb nüüd ka liftiga. Ruumid on avarad ja valged.

Haljala raamatukogu asub ajaloolises Köstrimajas, kus kasulikku pinda on 394,6 m². Lugesisaali osa on võimalik eraldada vaheseinaga ja soovi korral kasutada seda rühmatööruumina. Raamatukogul on tagastuskast ja mesitarust tehtud laenutuskast. Otsene remondivajadus puudub kuid osaliselt on raamatukogu seinu üle värvitud, sest eelnev lubivärv pudeneb tolmana maha ning määrib riideid.

3.2 Ligipääsetavus

3.2.1 Ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele

Kuidas on tagatud ligipääs raamatukogu ruumidele ja teenustele? Vastata iga külastuskoha kohta

Ligipääsetavuse aspektid	Jah/ei
Raamatukogu kodulehel on toodud vajalik info erivajadustega inimestele pakutavate võimaluste ning ruumide kohta	Jah
Raamatukogu kodulehel on info Pimedate raamatukogu ja selle võimaluste kohta	Jah
	Mitmes raamatukogus?
Raamatukokku on paigaldatud taktilised tähised	0
Raamatukogu pakub regulaarselt koduteenindust	3
Raamatukogusse pääseb mugavalt ilma kõrvalise abita ka ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastaja	1
Ratastoolis, piiratud liikumisvõimega või lapsevankriga külastajad pääsevad ilma kõrvaliseabita mugavalt kõikidesse raamatukogu ruumidesse	1
Raamatukogus on nõutele vastav invatualett	2
Raamatukogu juures on invaparkimiskohad või invatranspordile on muul viisil tagatud parkimisvõimalus	2
Kuuldeaparaadi kasutajal on raamatukogus võimalik kasutada silmusvõimendit	0
Raamatukogu lahtiolekuajad arvestavad ühistranspordigraafikutega	0
Raamatukogu on avatud vähemalt ühel nädalavahetuse päeval	2
Muu (nimetada)	

3.2.2 Koduteenindus

Koduteeninduse teenused	Kordade arv	Kasutajate arv
Väljaannete laenutus	175	20
Kasutajakoolitus	0	0
Digipädevuste alane nõustamine	0	0
Muu (nimetada)	0	0

Koduteenindus annab nendele inimestele, kes muidu raamatukokku ei pääse, hea võimaluse raamatukoguteenuste kasutamiseks. Teenusel on väga oluline mõju, sest muidu jääks mingil hetkel raamatukogu lugejatest ilma.

3.2.3 Teenused teistele asutustele

Siin kajastada koolid, lasteaiaid, noortekeskused, hooldekodud jt asutused – mitte ainult erivajadustega inimestele suunatud, nt väljaannete laenutus, koolitused, nõustamised, üritused.

Teenused teistele asutustele	Kordade arv	Osavõtjate arv
	22	338

Võsu haruraamatukogu teeb koostööd Võsu kooliga pakkudes raamatukogutunde. Võsupere lasteaiale pakub Võsupere raamatukogu teemanädalate materjalide koostamist ja tutvustamist. Haljala koolile ja Haljala lasteaed Pesapuule pakutakse erinevaid raamatukogutunde.

Lugemishuvi kujundamine algab juba päris varakult, seega on raamatukogu igasugune koostöö lasteasutustega ääretult oluline, ehitamaks tugev alustala lugemisoskusele.

3.3 Innovatsioon

3.3.1 Raamatukogu pakutavad/kasutatavad innovaatilised/infotehnoloogilised võimalused

Innovaatilised/infotehnoloogilised lahendused	Mitmes raamatukogus?
Raamatukogusüsteem URRAM	4
Raamatukogusüsteem RIKS	0
Raamatukogusüsteem Sierra	0
Raamatuid saab laenutada igal ajal laenutuskapi kaudu	2
Raamatuid saab tagastada igal ajal tagastuskasti, tagastusluugi või laenutuskapi kaudu	4
Raamatukogus on iseteeninduslahendused (laenutusautomaadid)	0
Raamatukogu pakub avatud raamatukogu teenust (24/7)	0
Raamatukogu pakub kasutajatele kaugtöökohta/individuaaltööruumi	2
Raamatukogu pakub kasutajatele rühmatööruumi	1
Raamatukogu pakub kasutajatele konverentsitehnikat	0

Raamatukogu pakub kasutajatele vähemalt ühte kaamera ja mikrofoniga arvutit (nt koosolekuteks)	0
Raamatukogus saab kasutada helistuudiot (nt muusika, taskuhäälingute loomiseks)	0
Raamatukogus saab kasutada videostuudiot (nt videote, vlogide loomiseks)	0
Raamatukogus on kasutusel RFID lahendus	0
Raamatukogus on vähemalt üks AIP arvuti	4
Raamatukogus saab kasutada WiFi ühendust	4
Raamatukogus saab kasutada printerit ja/või skannerit ja/või koopiamasinat	4
Raamatukogus saab värviliselt printida	2 (2026 aasta algusest 3)
Muud teenused (nimetada)	0

3.3.2 Tähtsamad arendustegevused infotehnoloogia vallas

Vahetati välja protsessorid nii Karepa, kui Vergi raamatukogudes. Muudeti operatsioonisüsteemi Windows 11 peale, kuna Windows 10 enam ei toetata. Kirjaprogrammiks LibreOffice.

Muudeti postkasti asukohta ja nimekuju.

Haljallas vähendati lugejaarvutid 1 peale eelkõige seetõttu, et arvutite kasutus täiskasvanute poolt vähenes ja laste poolt suurenes. Nurga taga ja pool varjus asunud arvutiga hakati lollitama, mis päädis lõpuks sellega, et olime sunnitud 1 arvuti eemaldama.

3.3.3 Iseteeninduslike teenuste kasutus

Võsupere haruraamatukogu tagastuskasti kasutamine registreeritakse külastusena, kasutuskordi eraldi loendatud ei ole aga tagastuskast on pidevas kasutuses. Lugejatelt on ainult positiivne tagasiside. Lugejal on võimalik end lugejaportaali lugeja.ee kaudu ise lugejaks vormistada, otsinguid teha, reserveerida, pikendada ja uudiskirjandusega tutvuda. Võsupere raamatukogu lugejaportaali logiti sisse 264 korral, otsinguid teostati 770 korda ja pikendusi tehti 8 korral.

Karepa haruraamatukogu tagastuskasti kasutamine läheb üldise külastuste registreerimise alla. Laenutuskasti kasutamist registreeritakse käsitsi. Kasutusel alates juulist, kokku 9 korral. Muu statistika on avaliku veebi statistika. Võrreldes eelmise aastaga on külastusi ja pikendusi mõned korrad vähem, kuid logimisi ja otsinguid tunduvalt rohkem: külastusi 61, logimisi 578, otsinguid 2176, pikendusi 38.

Võsu haruraamatukogu tagastuskasti kasutamine läheb samuti üldise külastuse registreerimise alla. Avaliku veebi statistika: külastused 114, logimised 3140, otsingud 2425, pikendusi 114.

Haljala raamatukogus loendatakse laenutuskasti kasutamist. 2024. aastal kasutati laenutuskasti 29 korda, 2025. aastal kasutati 35 korda. Laenutuskastil on oma püsikasutajad, teised eelistavad külastada raamatukogu füüsiliselt. Avaliku veebi statistika: külastusi 117, logimisi 2139, otsinguid 5925, pikendamisi 428.

4 Kogude kujundamine

4.1 Komplekteerimise põhimõtted

Komplekteerimispõhimõtted eraldi dokumendina fikseeritud ei ole. Kogude komplekteerimisel lähtume Rahvaraamatukogu seadusest, kus on sätestatud põhimõte, et rahvaraamatukogu kogud on koostiselt universaalsed, sisaldades teeninduspiirkonna elanike põhivajadustele vastavaid erinevates keeltes, eri tüüpi ja laadi teavikuid. Raamatute tellimine toimub koostöös Rakvere Raamatukogu komplekteerimisosakonnaga. Komplekteerimisel järgime põhimõtet, et eesti kirjanduse paremik jõuaks lugejateni. Õpilaste puhul peame silmas, et kohustuslik kirjandus ja uuem eesti laste- ja noortekirjandus oleks võimalusel olemas. Kuna raamatute eelarve on piiritletud, siis oleme kahjuks pidanud koomale tõmbama väärtkirjanduse tellimustega. Need raamatud on kallid ning paraku pole neist igaühel ka lugejat, seega jääb üsna suure tõenäosusega riulisse seisma. Iga raamatukogu tellib raamatuid lähtuvalt oma lugejatest ja nende soovidest.

4.2 Kogude kasutatavus ja seosed lugejate sihtrühmadega

Kogu valla ringlus oli 0,6, mis jäi samale tasemele nagu 2024. aastalgi. Jätakuvalt ringleb fond kõige paremini Võsul, kus 2025. aasta ringlus oli 0,9 (0,8 2024. aastal). Võsupere ja Haljala ringlus oli 2025. aastal 0,6. Kuna Haljala alla kuulub ka Varangu teeninduspunkt siis sealse fondi vähene liikuvus vähendab ka Haljala ringlust – eraldiseisvalt oleks Haljala ringlus 0,8 ja Varangu ringlus 0,1. Sama seis on ka Karepaga, mille alla kuulub Vergi teeninduspunkt – eraldiseisvalt on Karepa ringlus 0,7 ja Vergi ringlus 0,1. Seega teeninduspunktide fondide vähene liikuvus mõjutab kogu valla ringlust. Seda annab parandada fondi mahakandmisega, millega tuleb 2026. aastal tegelema hakata.

Enim laenutatakse ilukirjandust (peamiselt uudiskirjandust). Eelistatud žanrid on krimi- ja armastusromaanid. Lapsed ja noored laenutavad peamiselt kooli kohustuslikku- või soovituslikku kirjandust.

Raamatu puudumisel kasutame RVL teenust Rakvere Raamatukoguga tänu millele saab nii Vergi, Karepa, Võsu kui ka Haljala lugeja oma soovitud raamatu.

Laste lemmikuks sarjaks on 2025. aastal Kapten aluspüksi raamatud. Jätakuvalt loetakse hea meelega ka Väikese Hiire sarja raamatuid.

Perioodikat laenutatakse pigem vähe – on neid, kes laenutavad terve kuu jagu Kroonikaid ja on üksikuid lugejaid, kes laenutavad üksikuid uusi ajakirju. Kui näiteks Võsuperes on Naisteleht enimlaenutatud ajakiri, siis Haljalas ei laenutatud Naistelehte 2024. aastal kordagi, sellest tulenevalt 2025. aastal seda raamatukokku enam ei tellitud. Populaarne perioodika on veel „Tiiu“, „Eesti Naine“ ja „Imeline Ajalugu“, „Maakodu“.

Paberlehti loetakse raamatukogus pigem kohapeal ja neid üldjuhul koju ei laenutata.

4.3 Raamatukogu komplekteerimine (trükis, e-raamat, audioraamat): analüüs ja hinnang

Haljala valla raamatukogudesse lisandus 2025. aastal 1813 raamatut, nendest 113 saadi annetuseks. Haljalasse lisandus 894, Karepale koos Vergiga 331, Vösule 415 ja Võsuperle 210 raamatut.

E-raamatuid ei komplekteerita.

4270 elaniku kohta hangiti 0,4 raamatut. 1389 raamatukogu kasutaja kohta hangiti 1,3 raamatut.

Raamatute tellimine on keeruline protsess. Tihti peale jõuavad raamatud raamatukokku tükkmaad hiljem, kui raamatupoodidesse. Lugejad on kohati kärsitud ning ei kannata senikaua oodata kuni raamat raamatukokku jõuab ning ostavad selle ise varem ära. Kuuleme ka palju nurinat, et häid raamatuid ilmub aina vähem ja ilukirjanduse kvaliteet on kukkunud, krimikirjandus pole enam nii huvitav kui varem. Tellime raamatuid sisututvustuste põhjal. Aina enam tekib olukordi, mil sisututvustus kiidab raamatu üliheaks, kuid tegelikkuses on raamat nii igav, et ei suuda lõpunigi lugeda.

4.4 Perioodika komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Paberlehtedena on enamuse raamatukogudes saadaval Virumaa Teataja ja Maaleht. Haljala raamatukogu tellis 2025. aastal juurde ka Postimehe ajalehe, kuid selle vastu ei näidanud ükski lugeja huvi üles. Küsitud on ka Õhtulehte, kuid selle tellimine on raamatukogu jaoks liiga kallis.

Postimehe digiväljaanne on tellitud ainult Vösule, mujal huvi puudub. Perioodika valiku oleme üritanud hoida mitmekesisena, samas on lugejad raamatukogude kaupa erinevad. Kui Haljalas eelistab lugeja pigem Kroonika ajakirja Naistelehele, siis Võsuperel eelistatakse kindlalt Naistelehte. Anne&Stiil, Tiiu ja Imeline Ajalugu on Haljala valla lugejate lemmikajakirjad.

4.5 Muude väljaannete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Haljala ja Karepa komplekteerisid lauamänge, et sisustada laste- ja noorte vaba aega.

4.6 Esemete komplekteerimine: analüüs ja hinnang

Ei komplekteerita. 2025. aastal korraldati lugejauuring, milles selgus, et pea 70% vastanutest ei soovi raamatukogudelt kaasaegseid teenuseid, nt õmblusmasina kasutamist, tööriistade laenutamist ning spordivahendite laenutamist.

4.7 Annetuste osakaal kogude juurdekasvust

Haljala vallas oli annetuste osakaal kogude juurdekasvust 8%. Karepal annetasid lugejad raamatukogule raamatuid, Haljalas lisandusid annetusena nt Uuskasutuskeskusest ostetud puuduolevad raamatud. Lisaks saime annetusi ka Rakvere Raamatukogu kaudu.

4.8 Inventuurid ja mahakandmised

Inventuure 2025. aastal ei tehtud.

Kogu valla peale kustutati raamatukogudest 3220 teavikut. Suur osa mahakantud raamatutest viidi Tallinnasse Hoiuraamatukokku.

5 Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

5.1 Lugejaküsitlused

21. veebruarist kuni 31. märtsini oli Haljala valla kohalikel elanikel ja raamatukogude kasutajatel/külastajatel võimalus anda oma panus raamatukogude arengukava koostamisse, vastates veebis olevale küsimustikule.

Küsimustele vastas kokku 41 inimest vanuses 21-82 aastat, kellest 37 vastajat olid naised, 4 olid mehed. Vastanutest 78% olid Haljala valla püsielanikud, 17% hooajalised ning 4% jagunes 2 vahel – 1 töötab Haljala vallas ning teine on naabervalla elanik.

Vastanutest kasutab 48% kõige rohkem Haljala raamatukogu, 22% Karepa raamatukogu, 19,5% Võsupere raamatukogu ja 9,8% Karepa haruraamatukogu Vergi teeninduspunkti. Vastuseid ei laekunud Varangu teeninduspunkti, raamatukogubussi ja Võsu raamatukogu kohta.

Haljala valla raamatukogude külastajad on valdavalt rahulolevad, kuid ootavad ennekõike paremat ligipääsu – läbi laiemate lahtiolekuaegade, sealhulgas nädalavahetusel. Lisaks soovitakse laiemat ja kiiremini kättesaadavat raamatute valikut, digitaalseid laenutusvõimalusi ning rohkem kogukondlikku tegevust. Külastajad hindavad olemasolevat, kuid näevad potentsiaali arenguks just teenuste kättesaadavuse ja mitmekesisuse suunas.

Kõige enam kumab küsitluse vastustest raamatukogude sulgemise hirm. Kuid nendega koos tuuakse ka selleni viivad probleemid välja – vähene külastatavus, valla finantsseisu halvenemine, muutused inimeste lugemis- ja õppimisharjumustes jne. Mitmel korral mainiti ka raamatute raha vähendamist. Tõsi, riiklik raamatute toetus vähenes käesoleval aastal ja väheneb veel kahel järjestikusel aastal. Samas on Haljala vallas võimalik oma soovitud raamat siiski kätte saada (võibolla veidi pikema ooteajaga). Raamatute ostmine muutub aina keerukamaks seetõttu, et nende sisukirjeldused lubavad tihtipeale puhast kulda, kuid lugejate käest saame selle kohta ainult negatiivset tagasisidet. Tihtipeale on lugejad ka kapriissed ning ütlevad, et midagi head raamatukogudes lugeda polegi.

63% vastanutest osaleb raamatukogude poolt korraldatavatel üritustel, ülejäänud 36% pole osalenud seetõttu, et ajad ei ole sobinud või pole olnud meelepärast üritust.

5.2 Üleriigilise rahulolu-uuringu tulemused

6.-20.märtsini toimunud üleriigilisest rahulolu-uuringust võttis Haljala vallas osa 66 inimest, kelle vastuste põhjal oli keskmine rahulolu 8,56. 2024. aastal oli vastajaid 184 ning keskmine rahulolu 9. Võrreldes eelmise aastaga vastas küsitlusele ca 120 inimest vähem ning seetõttu pääseb inimeste negatiivne arvamus esile. Vastused kalduvad raamatukogude kaupa äärmustest äärmustesse, nt Võsu, kus oli 8 vastajat, kellest täpselt pool (4) kiitsid raamatukogu, ning ülejäänud pool andsid hindeks 1 või 2.

Oleme kõige kehvema raamatukogude rahuloluga KOV Lääne-Virumaal ja üle-eestilises võrdluses olid meist kehvemad ainult Loksa linn, Toila vald ja Sillamäe linn. Aastaga on rahulolu % langenud kõikides valla raamatukogudes v.a Karepa, kus rahulolu on jätkuvalt 10 ning Vergi teeninduspunkt, kus rahulolu on aastaga kasvanud.

Üldistav kokkuvõte:

Haljala raamatukogu

Enim kiideti kiiret, sõbralikku ja personaalset teenindust. Puhast ja mõnusat vaibi ja õhkkonda, töötajate raamatusoovitusi, laenutuskasti ja tagastuskasti kasutamise võimalust, laia lugemisvara valikut.

Raamatukogule heideti ette, et tegevus on suunatud ainult lastele ja vanuritele ning raamatukogu võiks olla 1x nädalas avatud vähemalt kella 20ni. Sooviti pikemaid laenuaegu. Kurdeti koolilaste lärmakuse üle ning kahel korral sooviti, et raamatukogul oleks tagastuskasti võimalus (mis meil tegelikult on olemas).

Karepa raamatukogu

Enim kiideti meeldivat ja sõbralikku teenindust ning lisati, et Ene on koos raamatukoguga Karepa süda. Ettepanekuna sooviti, et Karepa oleks lahti ka reedeti, ning Vergi teeninduspunkt mingil teisel argipäeval.

Vergi teeninduspunkt

Kiideti sõbralikku ja abivalmis teenindust. Ettepanekuna sooviti, et raamatukogu oleks avatud mõnel teisel päeval ning rohkem kui ühel päeval.

Võsupere raamatukogu

Kiideti sooja ja sõbralikku suhtlust. Ettepanekuna sooviti raamatute soetamiseks rohkem vahendeid ning rohkem lahtiolekupäevi.

Võsu raamatukogu

Kiideti sõbralikku ja abivalmis teenindajat, lahtiolekuaegu ning puhtaid ruume. Ettepanekutena sooviti avaramaid ruume, suuremat lastenurka. Heideti ette et puudub tänapäevane kirjandus, sest see on välja laenutatud. Sooviti töötaja väljavahetamist.

5.3 Raamatukogu kasutamine ja teenused

5.3.1 Avalikule teabele ning riigi- ja kohaliku omavalitsuse elektroonilistele teenustele juurdepääs

Uusi AIP arvuteid pole soetatud, sest arvuteid kasutatakse pigem vähe. Haljas vähendasime AIP arvutis 1 peale, sest koolilapsed hakkasid arvutis korda rikkuma. Peamiselt kasutatakse arvuteid printimise jaoks, mõni käib ka arveid maksmas. Kokkuhoiu mõttes on kõik AIP arvutid vabavaralise LINUX operatsioonisüsteemiga, see on küll lugejatele kohati keeruline kuid samas on kogu menüü eestikeelne.

5.3.2 Muudatused ja uuendused teeninduskorralduses ning teenustes, sh e-teenustes

Vergi teeninduspunkt on avatud 2x kuus reedeti ja 2x kuus laupäeviti. Karepal on 2025. aastast kasutusel käsitööna valminud raamatute tagastus- ja laenutuskapp.

5.3.3 Lugejad

Lugejad 2024	Lugejad 2025	Muutus (+/-)
1285	1389	+104

Uusi lugejaid lisandub raamatukogudesse hooti. Kuna Haljala vald on Rakverele üsna lähedal, siis on paljud lugejad meile tulnud just Rakvere linnast või Rakvere vallast. Peamiselt seetõttu, et Rakveres on mingil raamatul väga pikk järjekord ja Haljas on seesama raamat kohe saadaval. Sõmerult on tulnud peamiselt kohustuslikku kirjandust laenutama.

5.3.4 Külastused

Külastused 2024	Külastused 2025	Muutus (+/-)
23833	23260	-573

Mõningane külastuste vähenemine on tavapärane nähtus. Igale tõusule järgneb langus. Õnneks pole langus väga suur ja on põhjendatav näiteks raamatukogude puhkuste või töötajate eemalviibimiste tõttu (koolitused, infopäevad, väljasõidud).

5.3.5 Laenutused

Laenutused 2024	Laenutused 2025	Muutus (+/-)
28393	39722	+11329

On väga suur võimalus, et eelmise aasta laenutuste koondnumber on vale (sealt on puudu kohallaenutuste arv). Või siis on RAJU 2025. aasta laenutused valesti kokku arvutanud. Nii suurt laenutuste arvu kasvu URRAM programmist võetud numbrite järgi pole.

5.3.6 MIRKO teenus

Haljala vald MIRKO teenuses ei osale. Samas saame väga palju nurinat lugejatelt MIRKO osas. Nimelt on lugeja näiteks mingil raamatul MIRKO järjekorras. Järjekorras on ta näiteks 156-s. Samas tuleb lugeja meie raamatukokku ja saab sellesama raamatu meilt koheselt laenutada.

5.3.7 Ülevaade RVL teenusest

RVL raamatuid vahetatakse Rakvere Raamatukogu, Viru-Nigula, Kadrina, Hulja, Roela, Vinni-Pajusti ja Roela raamatukogudega. Rakvere Raamatukogu laenutab Haljalast peamiselt puudujäävaid kohustusliku kirjanduse raamatuid. Haljala laenutab vastu raamatuid, mida valla raamatukogudes pole ja mida leidubki ainult Rakveres.

Ka vallasisene RVL ehk ASL toimib hästi. Meneid ja päris uusi raamatuid harukogudesse esialgu ei saadeta.

5.3.8 Infopäringud

Päringud 2024	Päringud 2025	Muutus (+/-)
63	48	-15

Infopäringuid jääb iga aastaga vähemaks, palju soovitakse materjale lasteaia teematundideks, mida ei ole Võsuperes infopäringuna registreeritud. 2025. aastal küsiti Võsuperes kolhoosiaega kajastavaid nalju ja anekdoote. Võsul soovitakse peamiselt vanade ajalehtede ja ajakirjade artiklite otsimist. Karepa infopäringute teemad olid nuti ja lapsed, keskendumine, putukad, ajalugu ja elulugu. Haljala otsitakse samamoodi peamiselt kindlatel teemadel materjale, samas tuli suvel ühele Kadrina elanikule selgitada telefoni teel Haljala vallalehes ilmunud piltide tegelikke asukohti.

5.3.9 Virtuaalüritused, -koolitused ja -näitused

Karepa Facebooki lehel on nähtavad 3 näitust: joonistuste suvenäitus „Lemmikraamat“, vanad hoidiste etiketid ja raamatukogu vanimad raamatud. Haljala raamatukogu teeb alates 2024. aasta novembrist Facebookis video vahendusel uute raamatute tutvustusi kui raamatukokku uute raamatute kastid saabuvad. Need videod on osutunud üllatavalt populaarseks ja saanud omajagu kiidusõnu. 2025. aastal vaadati uusi raamatuid tutvustavaid videoid üle 14000 korra.

Lisaks läks Haljala raamatukogu moega kaasa ning postitas Facebooki lehele raamatukoguhuumori video, mida on vaadatud juba üle 31000 korra.

5.3.10 Tasulised teenused

Milliseid tasulisi teenuseid raamatukogud pakuvad? Valige loetelust sobivad

- ☒ Printimine, paljundamine
- ☐ Ruumirent
- ☐ Üritused
- ☐ Materjalikulu (nt 3D-printimine, laserlõikur jne)
- ☐ Muu (nimetada):

5.4 Laste- ja noorteteenindus

Lug-d 2024	Lug-d 2025	Muutus (+/-)	Külast- d 2024	Külast- d 2025	Muutus (+/-)	Laenut 2024	Laenut 2025	Muutus (+/-)
418	428	+10	12188	11221	-967	3519	3545	+26

Kõige suurem laste külastuste arv on Haljala raamatukogus. See on tingitud sellest, et asume samas hoonekompleksis koos Haljala Kooliga. Koolil on raamatukoguga otseühendus. Olime sunnitud raamatukogu külastatavust piirama, sest vahetundides tulid lapsed raamatukokku kulli mängima ja lärmama, selle asemel, et õues õuevahetunnis olla. Olukord päädis sellega, et olime sunnitud õuevahetundide ajaks raamatukogu ukse lukku keerama.

Lapsed veedavad Haljala raamatukogus meelsasti oma vaba aega pärast kooli, oodatakse trenni, vanemaid või koolibusse. Sel ajal mängitakse koos lauamänge või vaadatakse raamatuid. Palju toimub ka raamatukogutunde nii Haljala Pesapuu lasteaiarühmadele kui ka Haljala Kooli klassidele. Kord või paar korda aastas korraldatakse Haljala Kooli lastele ka mingi suurem sündmus, näiteks Munajaht raamatukogus või siis kirjanduslik viktoriin vms.

Enamus Karepa raamatukogu lastest on suvised lugejad. Külastuste ja laenutuste tõusule on seal kaasa aidanud traditsiooniliste lasteürituste korraldamine suveperioodil lisaks ka see, et paljud lapsed on oma lehele lugejakonto teinud.

5.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Lastekirjanduse paremiku proovivad kõik raamatukogud tellida. Võsupere raamatukogu teeb koostööd Võsupere lasteaiaga ning tellib lasteraamatuid sealsete õpetajate soovitude järgi. Haljala raamatukogu teeb põhjalikku koostööd Haljala Kooli algklasside- ja eesti keele ja kirjanduse õpetajatega. Võimaluse korral üritatakse täiendada soovitusliku nimekirja raamatute arvu raamatukogus.

5.4.2 Laste ja noorte lugemisharjumuste kujundamine, arendamine ja üritused

Karepa üritused: külas Sagadi loodusekool õuemängude ja meisterdamisega, osales 18 last ja 11 täiskasvanut; joonistuste suvenäitus „Lemmikraamat“, joonistas 16 last, avamisel osales 4 last ja 5 täiskasvanut; Ööraamatukogus lastekirjanik Hilli Rand ja erinevad tegevused, osales 20 last ja 16 täiskasvanut.

Haljala raamatukogu korraldas emakeelepäeva puhul koolilastele kirjandusliku mälumängu, millest võttis osa 25 last. Väga populaarne oli ka munajaht raamatukogus, millel osales 73 last. Kuulutasime välja ka ülevallalise muinasjutukonkursi, jagasime kuulutusi lasteadeade, koolide ja kohaliku kogukonnaga. Mõte sai tähelepanu, kuid kahjuks ei laekunud konkursile mitte ühtegi muinasjuttu.

Lastekirjandus on kõikides raamatukogudes hästi esindatud, kus võimalik, on tehtud ka lastele mõnus lugemisala või mänguala. Eelkõige on oluline, et laps tunneks ennast raamatukogus hästi ja turvaliselt.

5.5 Raamatukogu kui kogukonnakeskus

Võsupere raamatukogu: 2025 aastal korraldas raamatukogu 5 üritust ja 20 näitust-väljapanekut. Üritustest võttis osa 69 inimest. Näituste külastusi pole võimalik kokku lugeda. Ürituste korraldamisele seab piirid ruum mis on lasteaiaga ühine ja saab kasutada peale tööaega.

Karepa raamatukogu: Samas majas asuvatena on raamatukogu tihedalt seotud seltsi tegemistega. Raamatukogu tegeleb info jagamise ja kogumise, teadete saatmise, osavõtjate registreerimise, kuulutuste ja reklaami tegemise, projektide kirjutamise, osaliselt esinejate leidmisega. Raamatukogus hoitakse korras seltsi dokumentatsiooni ja täiendatakse kodulehte, jäädvustatakse tegemisi (fotod). Majas toimuvad üritused on jagatud raamatukogu, seltsi ja ühisüritusteks.

Haljala raamatukogu: Raamatukogu korraldab erinevaid kohtumisõhtuid. Populaarne oli kevadine linnulauluretk Peep Veedlaga. 2025. aasta suvel laiendasime suvelugemist ka täiskasvanutele, millest võttis osa 43 täiskasvanut. Sügisest alustas kooskäimist käsitööhuviliste ring – ühiselt võeti osa muumisokkide kudumise kampaaniast. Lisaks toimub laupäeviti kokku 8 korral hooaja jooksul aiakujunduse algkursus.

Mõlemasse tabelisse liita kokku täiskasvanute ja laste üritused/tegevused. Ülemises tabelis on üritused/tegevused koondnumbrina. Alumises tabelis jaguneb see arv erinevate teemade vahel.

Üritused/tegevused 2024	Üritused/tegevused 2025	Muutus (+/-)
93	128	+35

Milliseid üritusi/tegevusi on raamatukogu aruandeaasta jooksul pakkunud?

Üritused/tegevused	Arv
Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine*	9
Kirjandusega seotud näitused ja väljapanekud	45
Kodulooga seotud sündmused ja väljapanekud	7
Kontserdid või muusikasündmused	2
Kunsti- või käsitöönäitused	2
Lugejamängud ja -võistlused	1
Lugejate kohtumised kirjanike ja kirjandustegelastega, muud kirjandussündmused	14
Üldharivad loengud ja töötoad	40
Muud (nimetada)	8

**Siin kasutajakoolitusi mitte märkida. Info-, meedia- ja digipädevuste alane nõustamine ja juhendamine on enamasti lühiajaline ja spontaanne, teeninduse käigus ette tulev infootsingu, meediakirjaoskuse ning arvuti- ja nutiseadmealane juhendamine.*

1. Karepa raamatukogu poolt korraldatud ööraamatukogu - esines lastekirjanik Hilli Rand, meisterdamine, mängimine.

Kuna eelmisel aastal läks väga hästi, tuli asja korrata. Seekord oli osalejaid isegi rohkem. Kuna kirjaniku esinemine venis oodatust pikemaks, läks kogu õhtu natuke käest ära ja ei jõudnudki kõike läbi viia, mis plaanis oli. Järgmiseks korraks on siis osa tegevusi juba ette olemas.

2. Karepa suurima osavõtuga (~60 in) oli kohtumine Jaak Juskega teemal „Ajaloo ilu”. Väga huvitav vaatenurk ajaloole, igati hariv ja kaasahaarav kuulamine.

3. Haljalas toimus kohtumisõhtu Väino Laisaarega, juttu jätkus pikemaks ajaks ja osalejad soovisid, et Väino tagasi tuleks.

4. Suvelugemine laienes 2025. aastal ka täiskasvanutele. Osalejaid oli üle valla ning kõik, kes esitasid täies mahus täidetud lugemispassi, said sügisel pärjatud tänukirja ja raamatupoe kinkekaardiga.

5. Linnuhuvilised tõi Haljalasse kokku linnulauluretk Peep Veedlaga. Saime palju uusi teadmisi Haljalas pesitsevatest lindudest ning mõnusa sõõmu värsket õhku samuti.

5.5.1 Kasutajakoolitused

Kasutajakoolitus - eelnevalt läbi mõeldud, kavandatud (nt koolituskavaga) ja nt raamatukogu kodulehel või sotsiaalmeedias välja kuulutatud ja kirjeldatud juhendamine kindlal teemal.

Arvestada nii individuaal- kui rühmakoolitusi.

Koolitused 2024	Koolitused 2025	Muutus (+/-)
28	18	-10

Vergi lugejad said tutvuda lugeja.ee ja mirko.ee portaalidega. Haljas toimused peamiselt erinevad raamatukogu teematunnid lasteaia- ja koolilastele.

5.5.2 Koostööpartnerid

Karepal on kindel koostööpartner Karepa selts, koos korraldatakse ühisüritusi ja raamatukogu ürituste puhul saab kasutada seltsi ruume. Igasuvine koostöö toimub ka Sagadi looduskooliga.

Võsuperel on kindel koostööpartner Võsupere lasteaed ning aktiivsemad raamatusõprade ringi liikmed.

Võsu raamatukogu hindab koostöö Võsu Kooliga rahuldavaks. Varasem koostöö Võsu Noortekeskusega on töötaja vahetuse tõttu katkenud.

Haljas on kindlad koostööpartnerid Haljala Pesapuu lasteaed ja Haljala Kool. Hea koostööpartner on ka Inglise aed Rakverest, kellega koostöös toimub aiakujunduse algkursus.

6 Raamatukogu turundus

6.1 Turunduskanalid

Millised olid aruandeaastal peamised kanalid raamatukoguteenuste tutvustamiseks? Valige sobivad

- ☒ Raamatukogu koduleht
- ☒ KOV-i koduleht
- ☒ Sotsiaalmeedia (nimetada kanalid, nt Facebook, Instagram, TikTok, Youtube jne)
- ☐ Raadio
- ☐ Televisioon
- ☒ Ajalehed, ajakirjad
- ☒ Välireklaam (nt plakatid, ekraanid)
- ☐ Muud (nimetada)

Haljala, Võsu ja Karepa raamatukogudel on eraldi Facebooki leheküljed, kus jagatakse värskemaid uudiseid, uudiskirjanduse pilte ning muid tähelepanekuid. Raamatukogude sotsiaalmeedia jälgijaskond on lai, ulatudes Lääne-Virumaalt Viimsini ja Lõuna-Eestisse välja. Haljala Vallaraamatukogudel on olemas ka ühine kodulehekülg. Info raamatukogude lahtiolekuaegade kohta ning kontaktandmed on leitavad ka Haljala valla koduleheküljelt. Kohalikus vallalehes avaldatakse artikleid ning jagatakse ürituste kuulutusi tänu millele jõuab nii mõnigi inimene raamatukogude üritustele, kellel näiteks Facebooki konto puudub. Küla teadetetahvliel avaldatakse erinevaid kuulutusi, nt raamatukogubussi peatuste kuupäevi.

Virumaa teatajas ilmus 26. juulil nupuke ööraamatukogu toimumise kohta „Karepal saab vastu ööd raamatukokku”.

6.2 Väljaannete publitseerimine

Haljala vallalehes antakse aegajalt ülevaade raamatukogude toimetustest, võetakse aasta kokku, räägitakse uue aasta plaanidest või tutvustatakse mõnda lähenevat üritust.

7 Eesmärgid tulevaks aastaks

Aruande esitamise ajaks on üks eesmärk, kolida Võsu raamatukogu uutesse ruumidesse, täidetud.

Kirjutada valmis raamatukogu arengukava 2026-2036.

Tihe koostöö raamatukogu nõukogu uue koosseisuga.

Uue töötaja leidmine raamatukogubussi juhiks, et teenust edasi arendada.

Jätkuvalt toimub pidev töö raamatukogudes, et pakkuda paremat raamatukoguteenust.

Kogukonna kaasamine raamatukoguürituste korraldamisse.

Võsu raamatukogu ürituste aktiveerumine tänu uutele avaratele ruumidele.

Marion Talli

Haljala Vallaraamatukogu direktor

13.02.2026